

UPPSALA
UNIVERSITET

EKHIST 2016/5
doss 1:3

Verksamhetsplan 2016
Ekonomisk-historiska institutionen
Uppsala universitet

Allmän del

- Under 2016 beräknas den ekonomiska omslutningen uppgå till ca 25,5 milj kr. inklusive externfinansierad verksamhet.
- Institutionen har 1 mars 2016 31 anställda. Utöver detta finns vid institutionen stipendiefinansierade doktorander och forskare.
- Under 2016 har institutionen ett uppdrag från samhällsvetenskaplig fakultet på 151 helårsstudenter.
- Antalet aktiva forskarstuderande 1 mars 2016 är 25, varav 8 finansieras med fakultetsanslag.
- Antalet anställda forskare den 1 mars 2016 är 5. Till detta ska läggas de disputerade forskare som har medel via Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse.
- Institutionen är värdinstitution för Uppsala Centre for Business History samt för Uppsala STS. Föreståndarna för respektive forskningscentrum är professorer anställda vid institutionen.
- Under 2016 kommer följande rekryteringar att kunna slutföras. En stolsprofessur (ersättning på grund av pensionsavgång) samt 1-2 universitetslektorat.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Under 2015 uppgår vårt fakultetsuppdrag till 151 helårsstudenter, varav 18 hst på avancerad nivå. Totalt ökar uppdraget med 5 hst jmf med 2015. En anledning till den totala ökningen är att vi fr.o.m. 2016 får 10 hst i stället för 2 hst i direktanslag för att genomföra undervisning på Samhällsvetarprogrammet, främst dess introduktionstermin. Undervisning vi tidigare fått betalt för via internfakturering. I grunden innebär detta att vi måste minska undervisningen jämfört med 2015, något som också är kopplat till att vi budgeterar med underskott på undervisningen. För att motverka detta kommer vi på bättre sätt anpassa dimensioneringen av undervisningen i relation till de antal studenter som verkligen är aktiva, framförallt på A-nivå. Från ht-16 kommer vi därmed att dra ned på antalet föreläsningar och seminarier på grundnivå.

Utöver de uppdrag vi har från samhällsvetenskapliga fakulteten (där vår medverkan på Historikerprogrammet som nominellt ligger på historisk-filosofiska fakulteten) har vi ett uppdrag från Teknat (10 hst) för medverkan på civilingenjörsprogrammet System i teknik och samhälle.

Under året planeras inga nya kurser. Vi har från ht-16 skärpt behörigheten till B-nivå. En arbetsgrupp har tillsatts för att utreda om vi skall omforma A-nivå till en enda 30 hp kurs. Efter år av osäkerhet verkar vi under 2016 äntligen ha möjlighet att genomföra en MOOC om ekonomiska kriser. Den ska genomföras två gånger enligt anvisningarna.

Under 2016 kommer sannolikt 1 lektorat att tillsättas. Sakkunnigutlåtande förväntas inkomma i mars 2016. Antalet sökande är gott och flera av dem är väl meriterade.

Inför ht-15 antogs 4 studenter till masterprogrammet i samhällsvetenskap/ekonomisk historia. Under vt-16 kommer tre studenter att skriva masteruppsats. Vi hoppas på att intresset för master i ekonomisk historia nu kan räcka till för att rekrytera 3-5 studenter per år.

Andelen avgiftsstudenter är mycket liten och kommer sannolikt endast uppgå till ca 1-3 hst.

Förstärkningen av HTSJ-prislappen används främst till att möta de besparingar vi anser oss behöva göra. Vi kommer så långt som möjligt behålla nyinrättade undervisningsformer som exkursioner och studiebesök på A-nivå samt seminarier med laborativa inslag på B-nivå i stor så stor utsträckning som möjligt. Vi bedriver ett kontinuerligt kvalitetsarbete i stort och smått. Under 2016 består detta främst i att utveckla en MOOC

samt att diskutera en ny A-nivå med nya innehållsliga och även pedagogiska inslag. Vi kommer även att genomföra 2-3 pedagogiska seminarier under året.

Utbildning på forskarnivå

Omfattning, antagning, disputationer: Institutionen har en stor och livaktig forskarutbildning med högt kvalificerade handledare och ett jämförelsevis stort antal externt finansierade doktorander vid sidan om de fakultetsfinansierade.

Vid institutionen finns för närvarande 25 aktiva doktorander (doktorander med låg, 5-10%, aktivitet ej räknade), varav 9 är kvinnor och 16 män. Antagningen av doktorander sker en gång per år. År 2015 har fem doktorander antagits (varav tre med extern finansiering). 2016 planerar vi att anta 1-2 doktorander. Under 2015 disputerade tre doktorander och 4 hade slutseminarium. År 2016 planeras 6 disputationer och minst 2 slutseminarier.

Finansiering: För närvarande (januari 2016) går 8 (5 k, 3 m,) doktorander på fakultetsanslag, varav 3 (3 k, 0 m) löper ut under 2016. I två fall (1 k, 1 m) övergår externfinansiering i fakultetsfinansierad anställning. 9 doktorander (7 m, 2 k) har extern finansiering. En doktorand genomför sin forskarutbildning som en del i tjänsten hos annan arbetsgivare (Högskolan Dalarna). 6 (2k och 4m) är försenade med sitt avhandlingsarbete och kompletterar stipendiefinansiering med annat arbete eller egen finansiering (minst tre möjligen fem av dessa kommer att disputeras under 2016). En doktorand har återupptagit sina studier från 1979 och har egen finansiering.

Handledarsituationen: Handledarnas kompetens vid institutionen är mycket hög. Alla huvudhandledare och nästan alla biträdande handledare vid institutionen är docenter eller professorer. Mer än hälften av våra doktorander har professorer som huvudhandledare (17 doktorander varav tre ej aktiva eller har låg aktivitet) medan resten, 15 doktorander varav 4 för närvarande ej aktiva, har huvudhandledare som är docenter. För den senare gruppen gäller dock i fyra fall (3 aktiva, 1 inaktiv) att en professor fungerar som biträdande handledare. I några sällsynta fall, när det inte fanns nödvändig kompetens vid institutionen har vi anlitat externa handledare som biträdande. Institutionen följer upp handledningssituationen regelbundet och sätter in extra resurser vid behov (t ex i form av en tredje handledare under en period).

Planerade förändringar. Frågan om ev. ökade resurser till forskarutbildningen:

För två år sedan genomfördes en reform av forskarutbildningen genom etablerandet av ett nationellt samarbete mellan de fem ekonomisk historiska institutioner i Sverige (Uppsala, Lund, Stockholm, Göteborg och Umeå). Nationella forskarskolan i ekonomisk historia har sedan starten genomfört fyra kurser i internatform samt halvårsvisa nationella träffar för doktorander. Studierektorena vid de fem institutionerna träffas också regelbundet för samordning och planering av nya kurser. Basen för forskarutbildningen finns kvar på respektive institution (studieplaner, kursplaner, 'praxis', antagning, finansiering, osv), men vi utvecklar gemensamma aktiviteter och kurser för samtliga doktorander i landet. Syftet är att säkra och höja kvaliteten på forskarutbildningen i ämnet. Vi kan nu erbjuda kurser där lärarna har spetskompetens och där det finns tillräckligt men inte alltför stora seminariegrupper (en viss kritisk massa i bland forskarstudenterna kan skapas). Institutionerna har turats om att erbjuda nationella kurser på de områden där de har störst kompetens. Detta kurssamarbete kommer inte bara att fortsätta utan också vidareutvecklas under det kommande året. Arbetet pågår för att skapa en helt gemensam kurs, med lärare från olika institutioner som arbetar tillsammans. Kursen ska kunna ingå som ett obligatoriskt moment i utbildningen.

Vi fortsätter dessutom med det närmare samarbetet som vi har etablerat med Ekonomisk-historiska institutionen i Stockholm och inom vilket vi samordnar våra obligatoriska metodkurser. Kurs i kvalitativa metoder ges under våren 2016 i Uppsala och kvantitativa metoder ges i Stockholm HT 2016. Kurserna är öppna för doktorander i ekonomisk historia nationellt men riktar sig främst till institutionerna i Uppsala och i Stockholm. Vi har också haft en doktorand från Stockholm på vår introduktionskurs.

Under HT 2016 blir det för andra gången vår tur att ge en internatkurs inom Nationella Forskarskolan, ämnet blir Finans- och bankhistoria. Utöver detta kommer det att ges en introduktionskurs samt kurs i historie- och vetenskapsteori för våra nyantagna doktorander i höst. Våra doktorander erbjuds också flera grupphandledningstillfällen under året.

Introduktionskursen lades om och utökades med några extra kurstillfällen i år då ämnen som vetenskapligt skrivande, publiceringsstrategier, internationella kontakter m.fl. togs upp. Det nya upplägget är planerat att användas även i år. Kursdelen i den allmänna studieplanen har diskuterats i samband med det nationella samarbetet och ett arbete att se över den har initierats i höstas och kommer att pågå under våren 2016.

På grund av institutionens ekonomiska läge planerar vi inte att avsätta extra resurser för utbildningen på forskarnivå. Men det föreligger inte heller något större behov av förändringar nu, när vi just genomfört en omläggning i och med det nationella samarbetet. Det som följer nu är en konsolidering och en långsammare vidareutveckling.

Forskning

För nuvarande finns vid den Ekonomisk-historiska institutionen fem professorer, varav fyra är befordrade (2 m, 2 k) och en innehar en lärostol (1 m). En tidigare innehavare av en lärostolsprofessur gick i pension 2015. Vi räknar med att tjänsten tillsätts under 2016. Många av de sökanden är synnerligen kvalificerade. Därtill finns en professor (m) vid IBF som tjänstgör 20 procent vid institutionen samt en externt finansierad adjungerad professor (1 m). Samtliga lektorer (4 m, 4 k) vid institutionen forskar delvis inom tjänst, delvis på externa medel.

Under 2015 är anslaget till forskning och forskarutbildning 11 miljoner, och bidragsforskningen omfattar 6,8 miljoner. Bidragsforskningen finansieras av olika forskningsråd samt EU. Den huvudsakliga finansiären är Vetenskapsrådet. Vid sidan av dessa finns ett antal stipendiefinansierade forskare med arbetsplats vid institutionen. I stipendiet ingår numera i regel ett anslag avsett att täcka de kostnader deras anknytning och arbetsplats medför för institutionen.

Forskningsmiljön är livaktig och dynamisk. Forskningen har en bred karaktär. Utan att ge för mycket avkall på detta sker dock en viss kraftsamling kring fyra forskningsområden: 1) Finanshistoria och företagshistoria; 2) Forskning om arbetsmarknad och arbetsliv 3) Forskning om handel och konsumtion inklusive dess kulturella aspekter 4) Forskning kring teknik, forskning och samhälle.

Det är kännetecknande för institutionen att det inte är fasta skott mellan de olika forskningsgrupperingarna. Istället vandrar flera forskare mellan grupperna, så att olika samarbeten hela tiden växer fram. Detta är ett skäl till att det är viktigt att slå vakt om institutionens integritet som forskningsmiljö.

Samarbetet med andra institutioner inom och utom fakulteten är gott och sker inom olika forskningsprogram och centrumbildningar, i första hand UCBH och Uppsala STS. Men nya initiativ har tagits både när det gäller området arbetsliv och arbetsmarknad samt inom området kultur och ekonomi. Den externa forskningsverksamheten är redan idag mycket omfattande. Medräknat forskningsstipendierna bedrivs betydligt över hälften av forskningen med pengar från forskningsråd, institut och fonder. Vi räknar med att

denna andel skall fortsätta att växa när vi ytterligare utvecklar ett antal huvudinriktningar.

Institutionen har även referee-tidskriften *Economic and Industrial Democracy*, utgiven på Sage. Redaktörer är professorerna Lars Magnusson och Jan Ottosson. Docent Göran Ulväng är redaktör för *Bebyggelsehistorisk tidskrift*.

Uppdragsverksamhet och annan samverkan med omgivande samhället

Institutionen ger i samarbete med Campus Bommersvik kurser med ekonomisk-historisk anknytning. Dessa tas fram, inrättas och ges vid förfrågan från Campus Bommersvik. Under 2016 kommer vi sannolikt att ge 1-2 uppdragskurser.

Det är en viktig uppgift för en universitetsinstitution att bedriva samverkan med det övriga samhället. Detta sker i hög grad av institutionens lärare och forskare. Flera av dessa anlitas regelbundet för olika aktiviteter som att hålla föredrag och bedriva annan samverkan. Många är också aktiva genom att skriva populärvetenskapliga artiklar och medverka i media. Vi planerar, liksom under 2014, att anordna minst en kväll då fd medarbetare inom forskarutbildning och forskning inbjuds.

Internationalisering

Inom ramen för Socrates/Erasmus på grund- och avancerad nivå har institutionen utbytesavtal med sju europeiska universitet. Vi tar i regel emot 3-5 inresande studenter per termin, men har inte haft några utresande de senaste åren. Utöver de studenter vi tar emot själva läser ofta ett trettiotal utbytesstudenter från andra institutioner institutionens kurser varje termin.

Under 2016 har vi också flera inplanerade gästforskare för kortare eller längre tid, som bidrag med seminarier, föreläsningar och doktorandworkshops. I januari 2015 installerades den av oss nominerade hedersdoktorn Mary Poovey.

Genom Uppsala Centre for Business History (UCBH) och Uppsala STS erbjuds ett vitt förgrenat samarbete med liknande institutioner och centrumbildningar i Europa, vilket öppnar möjligheterna för doktorander att tillbringa viss tid av forskarutbildningen vid utländska lärosäten. Under 2016 konsolideras det under 2014 inledda mer systematiska samarbete mellan sex europeiska centrumbildningar för *business history*, där UCBH ingår, med syfte att underlätta forskarutbyte och tillkomsten av gemensamma projekt samt möjliggöra för doktorander att tillbringa en del av sin utbildningstid vid annat universitet.

Flera av institutionens forskare är för närvarande inblandade i internationella nätverk med tät, regelbunden konferens- och publiceringsverksamhet eller inom specifika bokprojekt.

Övrigt

Vi har i tidigare verksamhetsplaner från Ekonomisk-historiska institutionen påtalat att vi är en forskningstung organisation med en relativt hög grad av externfinansiering. Den höga externfinansieringen visar att vår forskning är av hög kvalitet i ett nationellt perspektiv, vilket också de båda under 2007 och 2011 år genomförda utvärderingen av universitetets forskning (KOF) vittnat om. Beroendet av externfinansiering skapar dock vissa problem. Det blir svårt att planera forskningen på sikt. Det är också en utmaning att säkerställa en långsiktig kompetens eftersom det finns en ryckighet i vad forskningsfinansiärer uppfattar som relevant och intressant.

Ett problem för institutionen är den allmänna lokalbristen. Inför varje antagning av doktorander är det svårt att hitta studieplatser och vi har även tvingats tacka nej till post-doc personer som önskat placera sina pengar vid institutionen. Lokalbristen hämmar

även det internationella samarbetet. Vi är medvetna om att lokaler finns på annat håll, men det är till stor nackdel för forskningsmiljön att dela upp institutionen.